

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Caroli Scribani E Societate Iesv Medicvs Religiosvs De Animorvm Morbis Et Cvrationibvs

Scribanius, Carolus

Antverpiæ, 1618

XXIX. Aulici mores.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46194](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46194)

prehendi metuunt, semper improbas defensiones querunt, semper pauidis suspicionibus agitantur. Nihil autem est ad defendendum, puritate tutius, nihil ad dicendum veritate facilius. nam dum falsitatem suam tueri conatur, duro cor labore fatigatur. hinc namque scriptum est, Labor laborum suorum operiet eos. hinc per Ieremiam dicitur, Docuerunt linguam suam loqui mendacium, ut iniquè agerent, laborauerunt. audiant quod scriptum est, Qui ambulat simpliciter ambulat confidenter. fiducia enim magnæ securitatis, est simplicitas actionis. audiât quod Scriptura testatur, Cum simplicibus sermocinatus eius. Deo enim sermocinari, est per illustrationem suæ præsentie humanis mentibus arcana reuelare. Cum simplicibus igitur sermocinatus dicitur: quia de supernis mysteriis illorum mentis radio suæ visuatiōis illuminat, quos nulla umbra duplicitatis obscurat.

CAPVT XXIX.

Aulici mores.

DVLCE Religionis venenum. Influxum hi ciuilitatis & vrbauitatis prætextu, vt inurbani inciuilesque iam habeantur, ac rusticis moribus, qui aulica illa aspergine non sunt tincti, Religionis nimirum

toxi-

toxico, quo quidquid est genuini ac primigenij Religionis spiritus, suffocatur. Hinc illæ aulicæ compellationes, salutationes, scriptiones, relegatâ in vniuersum, ac quasi in exilium pulsâ religiosâ maiorum simplicitate, candore, veritate: in quorum locum succedunt simulationes, fraudes, politica agendi ratio, & è meris contexta oratio mendaciis, ad gratiam verba composita; putidifque narrationibus confertæ narrationes. præsentibus laudamus, mordemus absentes; venientibus magna benevolentia ostentatione occurrimus, amplexamur, stringimus, ad genua decrescimus, intus æmulationibus, inuidentia, odio natamus. rogati non tantum, sed vltro spondemus; nos nostraq; omnia aliorum obsequiis deuouemus, ac tantum non in seruos & mancipia sacramus, cum animus liuore stipatus, alia omnia cogitet, hostilitatemque magis dolosque damnatque, quam obsequia meditetur, aut vt quam mitissimè, nihil eorum quæ dicit cogitet: officiosis nimirum hisce mendaciis aures aliorum locupletamus. quæ res, cum hominem dedeceant, cui vultum erectum, verba mentem exprimentia natura dedit; tum minus Christianum decent, qui Christi nomine insignitus, etiam verba

G g 5 illius

illius moreſque nominis profeſſione imi-
tandos ſibi propoſuit, longiſſimè ab aulica
oratione diſſentientes; minimeque in Re-
ligioſum cadere illa debent, qui habitu
reliquoque vitæ genere candorem ac veri
ſtudium proſitetur.

Hoſce mores ſive Superior, ſive inferior
induat, grande malum eſt; niſi quòd in
Superiore grauius: faciliùs enim ad alios
delabitur, & trahitur in exemplum. Inde
diſſidentia naſcitur: nam quis fidat hiſce
moribus imbuto, cuius omnia propè ver-
ba aliud volunt, quàm oratione promit-
tunt? quis illi conſcientiam vulneraque
retegat? quis decurrat vt ad patrem, quem
verba reſque aulicum loquuntur, non pa-
trem? quis volens lubenſque obſequetur
imperanti, cuius imperia non à Religionis
amore, ſed à deſpotica aulicaque ratione
nata videt, ac in eiufdem finem tendere?

Si inferior hiſ moribus tenetur, caret om-
ni apud Superiorem fide, nec quidquam
tutò illi credet.

Si vterque, mutuis fraudibus adulationi-
busque plena ſunt omnia. nec iam vltra
Religioſa domus, ſed mendaciorum offi-
cina exurgit; omniſque omnino Religionis
ſpiritus aulica hac ſpongia vniuerſim de-
letur; nec quicquam iam illius, præter ha-
bitum

bitum reperies rebus inanem: ac demum, pulsis virtutibus, aulica succedunt vitia; ambitio, adulatio, doli, detractiones, aliorum contemptus, odia, commodorum & dignitatum procuratio, otij amor, laborum fuga, vltimumque malorum caro & sanguis: neque illum diu castitas tutabitur, quem aulici possederunt mores, castimonia hostes, omnisque libidinis administri.

Et vbi semel religiosus spiritus non elanguit, sed aulicis hisce moribus pulsus, ac tanquam flumine extinctus est; quid nisi caro, & quæ illi coniuncta timenda sunt? nec potest in illo pectore diutiùs religiosæ puritatis instituti que sui amor residere, quod aulici occuparunt mores, castis piisque Religionum moribus è diametro pugnantes. *Quos rectè sepulcra dealbata speciosa exterius, sed mortuorum ossibus plena interius Veritas vocat. quia vitiorum mala intus contegunt, humanis verò oculis quorundam demonstratione operum de solo foris iustitiæ colore blandiuntur. admonendi sunt ut consideret, quia dum prauos se in occultis exhibent, sed tamen exempla de se publicè in bonis operibus præbent, ostendunt sequenda quæ fugiunt, clamant amanda quæ oderunt; viuunt postremò aliis, sibi moriuntur.*

Greg.
Pal. p. 3.
cap. 36.

Tota deinde conceptæ probitatis opinio
pe. it.

perit. neque hi mores latere diu possunt: in oculos incurrunt omnium iudicis ferendi. Et quis iam externorum talibus se familiarum, liberos, conscientiamque suam credat? quis Principum, nobilium, aulicorumque virorum, se suaque committet illis, cum è suis moribus metientur hos Religiosos? è sua fide illos? ut omnis omnino speratus animarum fructus depereat, cum similes sibi arbitrentur animo, quos oratione moribusque similes perspexerint.

Remedia.

INter prima, aulae aulicorumque fuga est. neque enim fieri potest, quin ex assidua illorum frequentatione non plurimum etiam aulici adhæreat pulueris: nam & non cogitantibus aliquid aspergitur, & nolentibus quædam ex continuo usu adrepunt. tantum familiaritas potest. Idem accidit in venenis. tange, & damna expecta. in vitiis omnibus idem reperies. ne vitæ, & obrepent quasi dormienti, magis etiam si frequentaueris, aut lateri illorum diu latus adiunxeris.

Si natura aliquem trahat ad aulam, imperio arcendus erit, pœnitentiis etiam, & seueriore disciplina, si contrauenerit. ac ni
emca.

emendatio accesserit, ad remotissima ab aulis loca destinandus, omneque illi litterarum cum aulicis commercium interdendum erit.

Si Superior fuerit, nec post frequentata monita destiterit, functione sua exuendus erit, & ad ea loca ablegandus, in quibus nulla nec ipsi, nec ipsius exemplo aliis aulica damna timeri possunt.

Exemplis terrendi eorum, quibus aulae aulicorumque consuetudo moresque omni propè saeculo exitio fuerunt, latamque ruinae causam dederunt; ut vix quinquagesimus quisque eum in Religionem retulerit spiritum, quem in aulam attulerat, domoque extulerat. quod in omni Religiosorum hominum genere reperies.

Exemplis etiam magnorum orbe toto virorum, qui aulam omnem, ut certam Religionis pestem, totis conatibus animisque auersati sunt. quod si illos necessitas ad aulicorum frequentationem aliquando coegit, subdixerunt se tamen, & aulicis hisce fluctibus eripuerunt ratem, non ignari in eumentita hac malacia, tempestatum. Nec mirum: sciebant enim ubi primum alterum aulae intulissent, praecipitio alterum proximum esse. ut mirum sit, tot magnorum exemplis edoctos, venari tamen

tamen Religiosos aulas, aulicorumq; imitari mores. Prudenter quicumq; hac prurigine titillatur, dum aulam cogitat, precipitia indiuiduo illi nexu coniuncta meditatur; dum mores prouocant, damna prospicit; dum externæ inuitât uenerationes, animos intuetur liuore & odio graues, & in sociorum ruinam paratos. Principum allicit fauor? scit dictum verè, Si benefeceris, leuior pluma est gratia: verbo si deliqueris, plumbeas iras gerunt. vt semel excidisse, æternum sit; & plurimùm sanguine, aut ingenti dedecore error lauandus est.

Denique quicumque Religiosus aulicis hisce moribus tangitur, pulsaturq; in sequelam, secum familiæ suæ non postremos viros recenseat, qui se aulicorū consuetudini moribusq; dederunt; videatq; an vigesimus quisque integra salute, nominisq; æstimatione pedem retulerit: memorq; illius, Quia me vestigia terrè, perhorrescat ad aulæ nomen, fugiatq; illius mores, vt ense in iugulo inhaerentem, vt præcipitia lapsa abunda pedi, vt venena propinata labris, vt infelici propè omnium exitu signatos.

Proderitq; magnorum ruinas recreationum tempore frequenter recensere,
qui

qui ab aulicis moribus, ad calamitatum extrema deuenerunt, & inglorij vitam finiuerunt, uocatione plurimum deserta, in exemplum miserando ferè exitu posteritati dati.

CAPVT XXX.

Clancularia agendi ratio.

QUAE ubi innotuit, ut eiusmodi res diu latere non possunt, ingentem in Superiore ingenerant diffidentiam, suspicionisque præbent in omni genere varias, adeò ut nec in apertis quidem, & quæ nulla fraude teguntur, fidem adhibeat. Hinc animorum insequuntur alienationes, cum etiam subditus obseruat Superiorem hac diffidentia laborare.

Iam qui assuescunt talibus, non procul à ruina sunt: crescit enim hoc studium celandi res omnes Superiorè, & à leuibus initiis, & ab vnus generis rebus itur ad magna, & omnia: atque hinc machinationes clanculariæ, subdolaq; consilia sua tegendi ac explicandi rationes; & ut Superiorum oculos fugimus, ita paulatim etiam fociorum, à quorum conspectu nos nostraque subducimus. quæ res plurimum infelici exitu finiuntur.

Neque